

MARIANA DAVID

Norii necesari

Imprima

scripta manent

Editor: Narcis Vlad Barbu

Tehnoredactor: Emil Constantinescu

Corectura: Cristina Barbu Buhac

Coperta: Nora Maglașu

Mesaje pentru autoare: mariana.david32@gmail.com

Preț recomandat: 20 lei

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DAVID, MARIANA

**Norii necesari / Mariana David - București: Imprima,
2019**

ISBN 978-606-94219-5-6

821.135.1

Toate textele din această lucrare sunt rezervate, în exclusivitate, cu drepturi depline de copyright, autoarei - aflată sub contract în privința drepturilor cu Editura IMPRIMA. Reproducerea oricărui material din această carte, utilizarea în cadrul serviciilor on-line, multiplicarea pe orice fel de suport, exportul și difuzarea în străinătate sunt permise doar cu acordul scris al editorului.

Editura IMPRIMA

București, str. Panait Cerna nr. 8, Sector 3 office@imprima.ro;
www.pr-comunicare.ro 0744.500.594; 0722.359.806

Apariție: Septembrie 2019

Lucrare tipărită în România de DON STAR

Galați, str. 1 Decembrie 1918 nr. 23, tel/fax: 0236.420.100 e-
mail: donstargalati@yahoo.com; mobil 0745486223

MARIANA DAVID

Norii necesari

Imprima

scripta manent

Pe editor îl strâng hainele criticului

Dezertând - probabil, vremelnic - din bastionul cu liră pe stindard, Mariana David pune la păstrare - în arsenalul creației - metafora și hiperbola, încercându-și condeiul cu un fluid epic care curge unduios peste paginile acestei cărți. Și totuși, din ranița bibliografică în care a burdușit patru volume de versuri, aterizează printre personajele pe care le veți descoperi în continuare dovada simptomatică a antecedentelor sale lirice: Poetul. Un personaj viu cândva, aproape verde, conservat acum - spre introspecție inversă - ca frunzele strivite între filele unei cărți, cu același palid aspect.

Cu lămpașul pe frunte, Mariana David coboară în adâncurile literaturii feminine române, nu pentru a căuta să extragă filonul epic, ci doar pentru a mai șterge de pulberea uitării busturile Hortensiei Papadad-Bengescu, Cellei Serghi sau pe cel al unei scriitoare cu semnătură aparent masculină: Ticu Archip. Și revine în lumina zilelor noastre cu o propunere de stil propriu: fraze scurte (ba chiar propoziții eliptice), semne de punctuație cu rol de părți de vorbire, gânduri care se aud și vorbe înțelese chiar cu palmele peste urechi.

Aceasta este cartea Mariane David, pe care vă invit, cu drag, să o citiți.

Narcis Vlad Barbu

I. OGLINDA PĂTATĂ

Lectură rapidă: cinci persoane/personaje de vârste diferite (trei bărbați și două femei) se îndreaptă spre o clădire în care cred că va avea loc un eveniment. Fiecare, cu trauma lui.

Gabriel, 25 de ani, fost asistent medical, fără ocupație, vine la orice parastas; pentru ce? - pentru mâncare.

Vasile, trecut bine de 60, de o splendidă inconsistență, cu soția bolnavă, vine să joace table, unde tot joacă de 30 de ani.

Ecaterina, 30 de ani, falită prin definiție, participă, din reflex, la adunări mondene.

Venera, 55 de ani (așa declară ea), o șterge de-acasă la toate prezentările de produse.

Mihail, aproape 40 de ani, poet fără operă, frecventează cenaclurile, ca să se umfle în pene cu nume ilustre care-i dau și lui oarece aură.

Visele mari, ambițiile lor strălucite se izbesc de egoismul vesel al lumii care vrea să renoveze clădirea, turnul lor de fildeș.

Ghinionul lor: muncitorii își văd de treabă.

Norocul lor: s-au întâlnit, au „intrat în vorbă”, au decis că pot trăi împreună.

Nu crezi că e de ajuns și atât? Acești oameni țișă mult în gând. Uneori, se aude. Reține: viața nu e ceva „fix”. Are volte, fluturări de suflet în sus și în jos, speranțe, iubire, moloz, oglinzi și ... tot ce-i trebuie. N-are „punct culminant”. Sau, cel puțin, nu vrem să-l vedem. Atenție la timp! La interferența de planuri! Mai ții minte jocul cu „omul negru” care venea să ne prindă nu se știe la ce oră?

Lectură „de voie” sau „de nevoie”:

Stradă pustie, frunze moarte, foșnind ciudat, imatur, ca niște coji de ou. Oul, hrana săracului. Toamna săracului. Pe străzi, cu poză de gânditor, să creadă lumea că duce povara unor idei de valoare mondială, tânărul înaintează greu; se prelinge ca mătza toamnei; greșos de trist.

În sinea lui, știe că nimeni n-are nevoie de un om trist. Știe și că nici vesel n-ar putea fi de vreun ajutor cuiva. Mirat că s-a ridicat din pat să traverseze orașul,

băiatul merge înclinat spre dreapta; gândește că e un „rebut”. Pantalonii vechi sunt pătați chiar acolo, pe șold. Pata: o șampilă a condiției sale. El, amărât. Și ce sclipitor de curăți sunt cei care trec pe lângă el! Pantofi albi, blugi noi, tricou mulat, negru, cu parfum. Există comparație! Mai are puțin și ajunge în centrul orașului. La lume. Acolo sunt mulți ca el. Se pierde între ei. Se „anonimează”.

Ce-am ajuns! Ce am ajuns? Nici să se mire nu poate. Oare, voi mai fi vreodată întreg? La cap... la suflet... Întrebări fără semne de întrebare. Ce-am ajuns... ce-am ajuns!...

Gabriel, fost Gabi, fost Găbiță, fost Iță. Merge fără chef, mecanic, oriunde, ca o frunză a toamnei. Recitește o adresă din ziarul mototolit. Rupe bucățița „de interes” și aruncă restul, cu boltă, să se mai bucure puțin de zbor. Să-și imagineze un zmeu. Zmeul care nu a putut să fie el.

Strada, o fundătură continuă, cu frunze sau fără, spre stânga, către apă. Faleza, drum lin, duce către marginea orașului, unde trebuie să ajungă el astăzi. Sau mâine? Sau ieri?

La eveniment. Aha, acolo merg acum. La un

eveniment. Oamenii nu se mai întâlnesc, constată amar a nu știu câta oară, merg „la evenimente”. Socializează. „Străini. Străini. Stupizi și străini!”

Se oprește să se privească în oglinda pătată din vitrină. Fost atelier de rame, geamuri și oglinzi. Firma, altădată elegantă, atârână ținându-se de-un colț. Într-o sârmă ruginită. La fiecare pală de vânt, plânge ca fântânile părăsite.

Gândurile i-o iau înainte sprintene. De capul lor, intră în curtea atelierului, pe poteca abia zărită, ocolesc nucul și trec prin gardul de beton, din care mai e „în picioare” doar un stâlp. O iau înapoi, la vitrina cu oglindă. Imaginea aceluși Gabriel din fața vitrinei e tot acolo. Nu pentru mult timp. Vibrează abia perceptibil, îndepărtându-se adânc, în fundalul străzii, în praf. Acel Gabriel din oglindă privește cum, pe trotuarul celălalt, apărut parcă de nicăieri, merge, la fel de greu ca și el, aproape împins de vânt, un bărbat albit și încovoiat. Nu mai contează dacă de ani sau de griji. Îl recunoști? Nu e cumva Vasile?

Arată așa cum n-ai vrea să te vezi vreodată.

Hainele amintesc de forma pe care o avusese el cândva. Dezolant, sacoul atârnă bătrânește ca și cum buzunarele îi sunt prea greu de dus. Pantalonii sunt deja roși la tiv de tocuri. E un ins curat. Se observă de departe că spală, dar nu calcă. Evident, vorbește fără vorbe. În sinea lui. Singur. În gând. Patetic!

Ajuns la oglinda pătată, are o tresărire de-o clipă. Senzația de frică, aproape uitată, nu-l mai încercase din copilărie. Vede dublu, uneori. E mereu păcălit de oglinzi...

Parcă nu sunt eu, își șoptește înfundat. Viața mea - o piesă în care ori nu joc, ori mi se „aruncă” un rol ingrat: „Pensionarul”.

Un om trist. Vasile. Fost Vasilică, fost Lică, fost Ică. Fost și gata! Aproape singur. El și cu el. De ce merge acum în strada Restanței nr. 5? De ce s-a luat după un anunț dat de „Clubul pensionarilor”? Pare că altcineva pune întrebările. De răspuns, răspunde în felul său. Jumătate în gând, jumătate mormăind, ca și cum și-ar drege glasul pentru a vorbi.

Să văd oameni singuri și triști, zice, dând din cap. Poate e unul mai nefericit ca mine, cine știe? Acolo, ce fac? - se adresează mut unui auditoriu numeros, citesc

ziarele, după care plec, trist, sau - dacă vrei - mai trist, la casa mea. Casa mea? Un apartament mare, prea mare pentru un bătrân și soția sa muribundă.

Își mai revine din când în când. Ce repede s-a obișnuit să vorbească singur! A ajuns să i se pară normal. A avut un băiat. A avut un băiat? Ar fi trebuit să aibă acum ceva nepoți, ca toată lumea. Ar fi trebuit! După dispariția fiului, pe care o ascunde și azi sub masca unei „plecări departe”, soția lui n-a mai rezistat. A căzut fizic. A învins-o supărarea. A paralizat.

Și eu ce fac? Merg pe la diverse întâlniri care-mi aduc aminte că nu acolo ar trebui să fiu, vorbesc unor oameni care mă măsoară din ochi și mă evaluează ca pe un animal la târgul de vite...

Se confesează frunzelor, pietrelor dislocate din trotuar, gropilor care s-au tot înmulțit, singurele care știu ce este „dezvoltarea”.

Tânărul cu aspect de vagabond, ajuns cumva în dreptul domnului Vasile, profită de ocazia că e un semen pe-aproape și spune:

- Am venit aici în urma unui anunț.

Nu-l întrebase nimeni. Niciodată nu i se puneau întrebări. Atitudinea „lumii” față de el era clară. „Ignore” sau „delete”.

Între ei era acum doar un pas. Distanță de la care își vedeau ochii, sufletul.

- Am venit la un parastas.

Vorbea de parcă se scuza că e acolo. *Niciodată nu se discută în adevăratul sens, niciodată.* Uneori gândea „pe etaje”. Unul era, invariabil, cel al nemulțumirii față de câte ceva. Orice: viață, moarte, vise.

- La acest gen de „evenimente” se mănâncă bine, declamă el.

De fapt, gândea că omul necunoscut nu trebuie să afle prea multe despre viața lui. *Până acum o lună, eram o persoană integrată și responsabilă, „un om de nădejde” cum s-ar zice. Munceam prea mult, dormeam prea puțin. Nu aveam motive să râd. Pentru că la locul meu de muncă - acel spital, oamenii veneau să... plece în cel mai urât și tragic mod posibil. Mă retrăgeam pentru așa-zisa odihnă într-o garsonieră mobilată corect, singur. Mereu singur. Constrâns social la*

singurătate. În mintea mea, a fi vagabond înseamnă a fi liber. Cu tot ce presupune asta. În greacă „elefteros” înseamnă liber. În română a devenit „lefter”... Mă înțelegeți? Tăcere.

- Cum vă cheamă?

Tăcere. Deodată, spre marea lui surpriză, aude o voce baritonală:

- Te înțeleg. Mă cheamă Vasile.

- Și... vă duceți, dacă vă cheamă?, zice Gabriel și râde sacadat, aproape patologic, la cea mai răsuflată glumă, pe care o știa de când era mic. Deodată, se oprește din spasme și arată cu degetul către stânga. Nea Vasile, eteteeee... Privea năuc (deși nu era cazul) o doamnă îngrijită, cochetă chiar, după standarde medii.

E oglinda? Vine parcă se duce mândra asta!

Femeia tânără (comparativ cu Vasile), respectiv bătrână (raportat la vârsta lui Gabriel), este într-adevăr o apariție. Hainele impecabile, mâinile îngrijite, părul un pic rebel trădau feminitate „bine temperată”, tocurile nu prea înalte o avantajau, deși, la drum lung, deveneau dușmane. N-ai fi crezut că dincolo de imaginea aceea de „femeie

sigură pe ea” stă un suflet ca vai de el.

Ecaterina, fostă Catița, fostă Tița, fostă Ița.

Soția unui „prosper” om de afaceri vine în strada Restanței nr. 5, în urma unui anunț, la o întrunire a doamnelor. Vedeți, dumneaei frecventează „lumea bună”. E absolventă de facultate, nu știe care, nu prea contează. *Diploma-i diplomă! Cine stă să o citească? E onorabil să participi la adunări caritabile, „respectabile”, la conferințe „deștepte” (unde interesează mai mult bufetul de după și marca hainelor care defilează prin holuri cu marmură). Ca să fiu sinceră, gândea apropiindu-se încet de cei doi, pentru că mă priviți atât de atent, ceea ce nu mi s-a mai întâmplat de când eram mică, vă asigur că viața mea e o minciună. Sunt singură, părăsită de soț, aproape săracă. Nu voi mai putea plăti vila în care stau. Va trebui să încep să vând bijuterii, haine. Mă amăgesc venind la întâlniri de fațadă... Nu știu ce voi face mâine. Mi-e frică. Aș plânge, dar nu e de bonton. Și totuși, am impresia că am nimerit în altă parte.* Ultima frază o rosti cu voce tare. Nu primi răspuns. Rotindu-și privirea, o văzu pe Venera.

- Hopa, uite o doamnă în vârstă, cam plinuță.

Poate nu se mai holbeaza „panarama aia de golan” la mine.

Fără să-și explice de ce, toți trei se uită la femeia care se apropie legănându-se ca orice persoană supraponderală, privind cu interes grupul din oglindă, trei siluete parțial suprapuse, încețoșate. Ce caraghioși erau cum stăteau așa cu ochii la ea, ridicând din când în când mâna la tâmplă a lehamite. Strada pare înghețată în moarte. Domină așteptarea.

Ea se apropie încet, într-un balet haotic. Pare că nu se va grăbi niciodată pentru nimic. Are o față de om care a abandonat orice luptă. De fapt, mintea nu i se poate „stabiliza”, alunecă. Fuge. Țopăie ca o „căpriță” de la una la alta. Doar la mașini e atentă. Să nu treacă pe unde nu trebuie, să se uite bine în dreapta și-n stânga. Știe din copilărie ce înseamnă frica de mașini. Mai târziu a aflat și despre alte „frici”. *Ce să faci?*, zice în sinea ei, *asta e!*

Ignorând cele trei persoane care așteptau să vadă dacă se izbește sau nu de oglinda veche, Venera, fostă Venerica, fostă Rica, fostă Ica își face, mai departe, „bilanțul vieții”, ca și cum ar fi vorbit cu cineva apropiat:

-Nu știi câte visuri mi-au murit. Multe. Cine le mai știe? Multe, prea multe. Cele mici, cele mari, aproape toate. Știi doar că am trăit câteva. Răzlețe. De visuri vorbesc. Sau de vise? Eeeh! Când le chem, vin la rădăcina pomului din mijlocul curții, cum veneau puii de rață când simțeau mirosul de frunze tocate cu satârul. Cum se adunau când auzeau chemarea bunicii: mani, mani, mani, mani! Eh. Or fi vise, or fi amintiri? Cine mai știe? Totuna. Oare mama se gândește la noi? Toată viața m-am întrebat. La grădiniță, la școală, la prima întâlnire. De fapt, la toate. De întâlniri, zic. Acum e prin nori. Norul - biserica viselor. Ce spun eu, catedrala lor! Orice nor? Orice vis? Deh, aveau dreptate când spuneau că oamenii sunt mirese. De mai multe ori pe an sau pe zi: când se scutură cireșul, când ninge norul. A spus cineva la televizor. Într-un film.

Mă uit așa la mine și ce văd? O femeie fără femeie. Duc o viață de care tot încerc să fug. Am venit, ca toți ceilalți, în amărâta asta de stradă, la amărâta asta de adresă, în urma unui anunț. Se face prezentare de produse. M-aș duce oriunde, numai să plec de-acasă. Am un soț care bea, după părerea lui, rar: doar de trei

ori pe zi. După a mea, o dată pe zi - de dimineața până seara. E bine pentru mine să nu fiu acasă în anumite momente. N-am copii. N-am avere. N-am prea multă carte. N-am ambiții. Aș fi fericită să aibă cineva nevoie de mine. Să ajut. Să mă privească cineva ca pe o ființă, nu ca pe o umbră. Cumpăr covrigi cu sutele. Am plasa plină mereu. Dau în stânga și în dreapta. Toți primesc. Și cei care n-au nevoie. Nu sunt flămânzi, sunt doar lacomi. Pentru sclipirea de fericire din ochii unora, voi continua să ofer covrigi. Oricui. Că n-om avea noi prea multe, dar covrigării, slavă Domnului, sunt la tot pasul. Omul și covrigul, speranța unui covrig proaspăt.

Văzându-se de aproape, n-au încotro și se salută. Bărbații le invită pe doamne să traverseze curtea și să urce primele cele câteva trepte. Nu sună la ușă pentru că nu mai există de mult. Sacii de moloz din dreapta scării par să fie acolo de când s-a construit casa.

În tot acest timp, în clădire este o singură persoană. Un poet. Mihail, fost Mihaiță, fost Iță. Nu-i pasă că e singur. Curtea prăfuită este străbătută din când în când de zidari. Măria-sa Șeful coordonează „renovarea”. Stau mai mult în

pauză

de masă.

Mihail - Îțã se simte ca într-un cimitir. În mintea lui, urma să fie înhumată o casă, pentru că sufletul ei murise demult. Parcă sunt Tristia - groparul lumii. Continuă în gând dialoguri vechi. *Am ajuns aici, spune, pentru că m-au împins strămoșii. Bunicul și un unchi pe care nu l-am cunoscut. Mama era o copilă când el s-a dus. Bunicul a venit în București la Croitoria Regală. Cojocar artizan. I-a plăcut orașul. S-a îndrăgostit de imaginea șoselei pe care treceau trăsuri. S-a îndrăgostit de trăsurile din care îi făceau cu mâna femeii cu blănuri la gât. Tinere sofisticate. Doamne, i-a plăcut la șosea! Ar fi rămas în București. Înalt, blond, tânăr, bun meseriaș, curtat de fete îndrăznețe, nu ca acele de acasă. Așa i-a fost dat, să se întoarcă în sat. Chemat de destin. Unchiul a ajuns mai departe. Și pe el l-a oprit destinul. În felul lui. Ajunsese student la A.S.E. - ul de atunci, cum s-o fi numind. Oricum, student. De sărac ce era, a făcut „complicății” la plămâni, spunea bunica și plângea. Patruzeci de ani a ținut doliu după el.*

Nu patruzeci de zile. Îi ziceau toți să-l lase. Ea - nimic!

Îi plăcea mult povestea. Justifica, oarecum, încăpățânarea de a nu pleca din marele oraș. Nici nu băga de seamă că, uneori, nu mânca sau că hainele erau vechi, la limita „vieții” lor.

Bunica semăna cu doamna de lângă scaun, a avut el un fel de revelație. Cea cu sacoșele la picioare, explica pentru ascultătorul nevăzut. Uite! Unii au lumea la picioare, alții - sacoșa. E ceva, nu? Seamănă cu femeile din neamul meu. Așa, dolofană și gata de doliu în orice moment.

Brusc, a observat că nu mai era singur. Din oglindă, probabil, veniseră câțiva oameni. N-au intrat pe ușă. A privit într-acolo din când în când. I-ar fi văzut. I-ar fi auzit. Acum nici nu știe dacă persoanele de față sunt chiar de față. Și cu oglinda asta e o „problemă”. Văzuse una în curte, sau în stradă, e una pe un perete coșcovit în salonul în care se află. Sau pe tavan. Ce mai contează o oglindă în plus!

Adunându-și gândurile și curajul, se apropie de centrul încăperii și spune sacadat, ca orice emotiv:

- Sunt poet. Nu mi-a apărut vreo carte, dar nu se știe... Am venit în această clădire în urma unui anunț. Are loc un cenaclu. Lectură din opera unor poeți tineri. Nelansați. Ca mine. Sper să vină mulți oameni de cultură. Să ne vadă. Să ne sprijine. Să ne încurajeze. Uite aici ziarul cu anunțul: în prima joi a fiecărei luni, la sediul social din strada Restanței nr. 5, se vor desfășura diverse activități.

În sinea lui, °tie că ceva nu e cum trebuie. Vede și el că nu prea pare clădirea potrivită. E mai degrabă o ruină. Nimic funcțional. Cei din fața lui nu arată a „consumatori de artă”. *Ce am greșit? Locul, sau timpul,* a zis și a verificat anunțul. Când a dat cu ochii de prima pagină a ziarului, s-a „luminat”: *În ce an suntem? 2019. De când e ziarul? 2017!!*

Atunci, cu o fericire inexplicabilă pe chip, se adresează, fără succes, celor de față, care privesc dezorientați podeaua, tavanul și mobila împinsă lângă un perete:

- Mă scuzați, ați venit cu toții aici în urma unui anunț din ziar? Nu mă aude nimeni? *Da, gândea. Nu mă mir.*

*Poeții nu prea sunt auziți. Nu se fac auziți. Și sunt mulți.
Din ce în ce mai mulți.*

De afară se aude un voce puternică: „Montați schelele! Hai, mai repede, că îmbătrânim pe-aici!”

Glasul șefului de echipă ajunge să trezească atenția tuturor. Cinci siluete, păpuși legate de tavan prin sfori nevăzute, se mișcă deja prin spațiul prăfuit cu lejeritatea celor care știu că așa este la zugrăvit.

Vasile se fixează la masa din stânga, lipită de peretele din spatele sălii. Ia ziarul cu siguranța celui care face doar asta și își pleacă fruntea atât cât să se vadă că e ocupat cu lectura.

După un ocol demonstrativ și inutil, Gabriel, suspicios, ia un scaun și îl pune în colțul din dreapta. În spate. Peretele are doi stâlpi vii - Vasile și Gabriel. Privirile lor se opresc o clipă asupra Ecaterinei. Parcă abia acum o văd, costumată „de fripturi”, sigură pe ea (“cu greață mare și figuri”, ar zice Gabriel). După ce evaluează critic persoanele prezente, tânăra alege să se așeze în stânga. Nu simte vreun pericol din direcția aceea. Mai mult, Vasile ar putea să o apere de

„indiscreți”. Pare genul „cavaler”.

Timidă, Venera se uită după un loc și alege în dreapta. Căuta și caută în plasă. Evită să-i privească pe cei din jur. Este preocupată doar de covrigi. Dacă nu i-ar fi jenă, i-ar scoate să-i mai numere o dată. *Cred că ajung să le dau și lor, își zice. Dacă nu vor, nu vor. Dau la alții, lac să fie...*

E un scaun liber în centrul salonului. Mihail se îndreaptă către el, cu dezamăgirea celui care nu are de ales. Așezat în genunchi, pune pe blatul scaunului niște foi pe care începe să scrie poezii. Servieta rămăsese undeva lângă intrare, abandonată din mers, ca de obicei.

- Să vă spun ce mai scrie la ziar! - sparge tăcerea Vasile.

- Nu, să nu te aud. Nu vreau să știu nimic! Reacția imediată și nepotrivit de familiară a Ecaterinei taie monotonia. Toți patru se uită la ea ca la un copil răsfățat. Sau ca la un pacient.

- De ce, cucoană? Ești defectă? De ce să nu știm? Să știm. Care-i treaba? Dacă știm, plânge cineva?

Ăsta e Gabriel. Agresiv fără motiv aparent, spre surprinderea celor de față. Singura tolerantă, Venera, susură ca pentru ea „Lasă-l mamă, să spună și el ce are pe suflet. Nu face niciun rău. Nu-l aude nimeni. Măcar atât”.

De afară, nu se știe dacă din curte sau din stradă, se aude din nou vocea scrijelită a șefului de șantier:

- Băă! Mori și când treci strada, dacă ești prost!!!

Gabriel-Iță reacționează primul:

-Vezi? Ăsta ne cunoaște. Ne-a citit. Știe că suntem proști. Stăm aici... Și nu văd pachetele, ca la orice parastas cumsecade. Nu tu rudele mortului, nu tu colivă, nu tu aia, aia... nimic...

Mihail-Iță, dezorientat, repetă cu voce joasă „Probabil altundeva, altundeva, altundeva”...

Ecaterina îl aude și se grăbește să-ntrebe „Ce-i aia altundeva?”

Mirat că cineva aude ce spune el, poetul îi explică ce caută: servieta cu versuri, „comoara mea, mintea mea, nu știu unde e, unde mai e”.

Venera-Ica îi întinde un covrig a consolare:

- la la mama! la! la!

Surprins, Mihail-Iță iese din „starea de căutare” și

privește atent un scaun pictat. Are ochi pe spătar! Un ochi de lemn, cum au scaunele făcute din trunchiuri cu noduri.

- Uite, scaunele au ochi. Ne privesc!

Nu era nici urmă de sperietură. Era mirarea și bucuria unui copil care descoperă lumea. Impasibilă, Venera continuă să-i ofere covrigi. Vocea ei sună calm, construind aburit în preajmă o monotonie înțeleaptă.

- Da, mamă. Ia ceva de mănâncă. Uite, un covrig, continuă ea litania.

Grăbit, să nu se epuizeze subiectul, Gabriel zice destul de tare ca să atragă atenția până departe:

- Zău? Au ochi? Și cum ți-ai dat seama?

Ușor deconcertat, poetul arată spre scaun, spunând acuzator (cu tonul unui copil pârâcios):

- De câte ori mă așez pe un scaun...

- Știu, îl întrerupe agresiv interlocutorul, te privește atent în... spatele mirositor. Replica sa fusese gândită să stârnească râsul auditoriului, dar nu zâmbește nimeni.

Vasile-Ică socotește că societatea are o problemă cu vederea, din moment ce „nimeni n-are ochi”. Aflase din

ziare că „toți ăia” au contracte legale, valabile, care scapă de orice „ochi”. Scrie clar acolo!!! Sunt acoperiți de acte. Era ușor nedumerit că nu-i vedea pe „băieții deștepți”, mari jucători de șah. *Ei nu știu că ne vedem astăzi sau am nimerit altundeva? Pe cine să întreb: „Nu-i ăsta clubul...?”.* *Mă fac de râs. Am și eu o vârstă, nu? Aici am ajuns, aici stau! Asta e! Sunt un rătăcit!* După acest monolog, se uită atent la ceilalți, să se asigure că nu „l-au auzit”.

Brusc, Mihail zărește servieta lăsată lângă perete și se repede la ea, o înhață, o deschide și se grăbește să caute ceva, rămânând într-o poziție ciudată, cu picioarele în „x”, trunchiul răsucit și privirea în tavan.

Intrigat, Gabriel îl întreabă ce caută. Urmează un dialog la care participă toți cinci:

- Ce cauți?
- Caut un simbol.
- Prostia?
- Prostia nu e simbol, zice „savant” Ecaterina- Ița, care, după o pauză semnificativă, adăugă apăsat: - E emblemă!
- Pune servieta undeva și ia un covrig
- Nu am încredere. Încrederea e primul semn

că n-ai încotro!, declamă ca un actor sătul de scenă.

- Cum ai zis, mamă?

- Când ai încredere, n-ai încotro!

- Eh! E bine! E bine! Mănâncă ceva. E bun. Proaspăt.

Ai încredere!

- În ce să mă încred?

- În etichetă, desigur, a intervenit Ecaterina- Ița, cu dicție. E clar că se gândește la altceva și în altundeva.

Provocator, Gabriel își continuă perorația: „Și mașinile au ochi. Ai văzut? Ai văzut cum te privesc? Vin spre tine. Direct spre tine. Parcă te-ar scuipa”.

Vasile și Ecaterina se uită unul la altul complice și șușotesc. Ceilalți nu înțeleg toate cuvintele, dar se aude clar „salvarea” și „patologic”.

Mihail nu-i auzi. Adresându-se tuturor, cu voce „tunătoare” (efect favorizat de starea clădirii, nu de forța sa), întreabă retoric: „Dacă ai avea o carte de colorat, ce-ai face cu ea?”.

- Ce să fac, mamă, aș colora-o, zice Venera, prima care îl ia în serios.

- Aș! Aș face cornete și le-aș vinde. Goale. Aș striga victorios: „la ambalaju’! Ambalaju’! Balaju’!”.

Vorbise, evident, Gabriel.

- Mon Dieu! N-aș pune mâna pe așa ceva, mormăie Ecaterina, ridicând vocea ca o interdicție.

Doar Vasile zice net că ar citi-o, în timp ce Venera șoptește practic: „E bună și pentru aprins focu”.

Sătul să piardă timpul cu toate prostiile, Gabriel ia atitudine:

- Știi ceva? M-am cam prins care-i treaba. Nu mai citi cărți de colorat. Nu vezi în ce hal te-au adus? Nu mai citi nimic! Nu mai citi! Arată-mi unul care a citit și a rămas la fel. Toți se schimbă. Cei mai mulți în rău. Basta! Cititul face rău la cap!

Nederanjat de tirada „spectatorului”, Mihail scoate din legendara și prețioasa servietă un teanc de coli scrise de mână, trece pe la fiecare, le dă câte o foaie, după care se înșurubează în centrul încăperii, bătând din picior. Ochii strălucesc, alergând, parcă, după imagini în mișcare, numai de el zărite.

- Hai! Hai! Citiți! Ce mai așteptați? Toți odată! Sau pe rând! Citiți! Dacă tot a scris un prost, măcar să se găsească niște genii să citească! Începe tu,

zice, arătând spre Vasile. Hai! Omul - ca o catedrală, multiplu de trei, hai! Vreau cenaclu!!! Nu stați!

Cei patru nu comentează ieșirea poetului care, cu mâinile în buzunar, „șef de tarla”, îi îndeamnă, ca pe turmă, la „muncă”. Fiecare se apleacă zelos, în liniște, asupra textului primit.

Citesc în gând. Cuvintele se reflectă pe chipul lor, ca într-o oglindă pătată. Cum stau așa concentrați, seamănă unul cu altul, privind toți spre un tavan pe care nu scrie nimic.

Sunt deja copiii care așteaptă să sune clopoțelul. Se ascund în poemele primite.

Pașii lor sunau pe marmura murdară. Care cum termina de citit, se apropia de Mihail și îi atingea umărul, ca și cum s-ar sprijini, cu un gest mai mult complice decât ocrotitor.

Vasile a vorbit primul. A mormăit ca pentru el: „Ce titlu tâmpit i-ai pus, măi băiete, măi!”

Veselă, Venera gândea că „i-a picat” o poezie scurtă. Norocul ei. Oricum, frumoasă poezie. Merită să-i dea un „cadou” mai auriu.

Vai, ce frumos, ia un covrig. Uite, cel mai bun!

Ecaterina arăta de parcă ar fi băut zeamă de varză

prea sărată. *Ce cuvinte prețioase, gândea. Cum o fi bine „incontrolabil” sau „necontrolabil”?* Nu știu ce a vrut să spună. *Ce bine că e problema lui!*

Gabriel râdea și își pocnea palmele de genunchi.

- la uite, domnule, poetul se teme, se teme, până spune cu tărie: „Nimeni nu și-a construit catedrale pe apă...”. Băiatul le are cu catedralele... Chiar crede, încă mai crede că lumea e...

Liniștea era, de fapt, o stare de perplexitate. Foarte scurtă, de altfel, pentru că tânărul a continuat:

- Auzi, noi am citit. Tu ce faci? Ia zi și tu una de-a ta! Produce-te! Cele câteva cuvinte au spart tăcerea aproape sufocantă din încăpere.

- Nu pot. Eu sunt ocupat să le scriu, a răspuns simplu Mihail și a continuat, spre surprinderea celor de față, schimbând brusc tonul: *„Pentru că, dragii mei, există, pentru fiecare, cum Biblia zice, un timp al devenirii, al rătăcirii, al iubirii... și alte timpuri... neimportante... totul stă în ordine - ordinea intrării în viața noastră a unui timp, orice defazare se plătește... scump, ce spuneam eu «Omul - ca o catedrală»”.*

- Adică mare, nu? Măreț? Nu? - i-a întrerupt Gabriel tirada.

- Nu. NU. Luminat! - a încheiat poetul.

Ecaterina s-a îndreptat către masă și s-a așezat, fără să vrea, aproape de Vasile. Vedea ca prin ceață cum ceilalți, în afară de Mihail, încearcă să-și găsească locul din nou. Să se regăsească.

- *Pentru această întrunire, mă pregătisem să vorbesc despre „frescă”, zicea mut, cu buza de sus înțepenită dezaprobator. Dar cui? N-au venit, țoapele naibii! M-am trezit înconjurată de... Nu voi scăpa niciodată de... Cum să le spun prietenelor sau rudelor că el nu e la post în străinătate, nu e nici pe mare, nici la munte. Ar trebui să fie în pușcărie de tâmpit ce-a fost. Cum să spun că Sandu, Săndel, Sănduțu a plecat cu o fufă, după ce a lichidat toate afacerile din țară? A plecat cu toți banii. Cum să le spun? O să spun că s-a imbarcat. A plecat într-o călătorie de afaceri. Vrea să sponsorizeze nu știu ce studii, cercetări, la capătul pământului... Văd eu unde.*

Ei, dacă nu mai vine, nu mai vine! Văd eu. Dacă vine, vine! Văd eu. Pe moment, asta e... Oricum, lua-l-

ar dracu' de idiot!

Deci, așa. A plecat pe mare. Explorator, să zicem.

Bravo lui!

Furată de gânduri, nu-și dădu seama că Venera era lângă ea. Mai mult, îi vorbea. Ce? Făcu un efort să „se adune” și-i auzi cuvintele:

- Draga mea, ai oftat vreodată din stomac? Din burtă?

- Poftim?

- Așa. Să pornească oftatul din stomac, să urce încet, încet... Să stea la inimă, la plămâni, să te sufoce. Și... să iasă brusc. Și gata! Ai făcut-o și p-asta! Mergi mai departe!

- Cântă la altă masă, dragă!

- Clar că ești tristă. Ce spun eu? Supărată. Și nu oftezi. Te faci că râzi și dai din evantai. Fâș. Fâș.

Fâș. Îți faci vânt. Mda, vânt trist. Mai bine mănâncă ceva.

- Sau bea ceva, a intervenit Vasile. Hai că am zis-o!

Ha, ha, ha...

- „Cine trăiește glorios nu moare niciodată!” Cuvintele i-au „scăpat”. Ecaterina habar n-avea ce a spus, nici de ce.

- Hai, lasă! În ce film?

Vasile se purta ca Gabriel. Nici el nu știa de ce.

Vocea, de-acum familiară, a șefului de șantier se auzi din nou:

- Trebuie să plecați de aici. Vin zugravii! Mergeți alături și ziceți mersi că nu se demolează.

- Mersi. Mersi. Mersi. Mersi. Mersi. Cele cinci voci s-au armonizat spontan, în acest răspuns care concentra tot labirintul situației lor.

Plecară pe ușa din stânga, unde ar fi trebuit să fie un fel de birou. Încăperea mică nu avea atâta praf. Zgomotul sâcâitor își picura otrava. Cine știe ce aparat era în priză. În centrul camerei trona un

fotoliu ministerial. Fiecare ar fi vrut să se așeze. Măcar pe rând. Fotoliul acela era un îndemn la introspecție. Sau la somn?!

Primul, cu ziarul în mână, s-a așezat Vasile. Ecaterina, foarte aproape de el, continua să bombăne, căutându-și, de formă, rujul sau rimelul în poșetă. Ca să-i distragă atenție, sexagenarul a bătut cu palma deschisă ziarul și a încercat o glumă:

- Auzi pentru ce a fost arestat ăsta: „trafic cin

stit de influență...”.

Neatentă, Ecaterina continua, cu voce joasă, cearta cu „soarta”:

- Să nu ai pentru tine nici măcar o zi? O amărâtă de zi? Să simți că învingi!

- N-ai înțeles. Toate zilele sunt ale tale. A..., că le dai în dreapta și în stânga, problema ta... Toți așteaptă gloria!!! Glorie. Ce e asta glorie? Mori pe front și gata. Care front? Te-ai dus. Mai știi de glorie?

Nu știa dacă a gândit-o sau a rostit-o. Ce mai conta!

Dacă merg prea devreme acasă, mormăia Vasile-Ică, mă întrebă iar. Și iar. Și iar. Cu vocea aia de om lovit de paralizie, care mai pâlpâie, cine știe cum. Viața fonfăită. „Unde e băiatul?” Eu o să mint că a sunat când dormea ea, că e pe mare... În voiaj... la Capul Bunei Speranțe. I-auzi cum suna! Artistic. E un voiaj mai lung. Poate să țină și trei ani... Ea o să plângă: „ce mă fac?”, „ce mă fac?”, „o să mor până atunci”... O să tacă. Eu îi dau medicamentele. Când e aproape să se trezească, plec de-acasă. Pierd timpul pe la cluburi, cu străinii. Cum zicea poetul - „catedrale pe apă”. Pe apă?!...

- Am ascultat, cu discreție, desigur, ce ați monologat.

Am reținut ceva despre voiaj, călătorie pe mare... Cred că avem ceva în comun, a zis Ecaterina-Ița îndatoritoare, fără să anticipeze cum va evolua discuția.

- Dacă renunți la stilul ăsta de fondantă roz și te porți ca un om aflat în impas...

- Ce vrei să insinuezi, pardon, să spunei?

- Vreau să spun că înțeleg nefericirea. Mă duce mintea. O recunosc. Miros nevoia de a minți cu privire la viața ta. Mă văd în tine ca într-o oglindă pătată. Ești varianta mea feminină, că vrei sau nu. Numai că eu mint ca să fac un bine, iar tu te minți pur și simplu. Trebuie lămurită problema asta! Ți-e frică? Vrei să spui cuiva adevărul? Ai puterea să-l rostești?

- Veniți puțin mai aproape. Sunt lucruri care trebuie să rămână aici.

Se observa că cei doi șușotesc într-un colț. Poate doar Mihail vedea, pentru că Venera era deja în atenția lui Gabriel:

- Alo! Doamnă!

- Da, mamă. Cu mine vorbești?

- Normal!

- Mersi.

- Auzi, dacă biserica e plină, e semn de credință sau de criză? Ai?

- De unde să știu eu, mamă? Se duce lumea acolo. Să vorbească și cu altă lume. Unii cu alții. Alții, cu Dumnezeu. Acolo există răbdare. Îi ascultă cineva. E liniște. Doar clopotul. Bing. Bang. Bing. Bang. Mai sparge cineva tăcerea. Lumânarea pâlpâie...

- Ei, lumânarea. Mai e și lumina...

- Acu', și mata. Ce-ai vrea? Să ardă lumânări mereu la tot puhoiul de popor? S-ar face zidurile negre. E frumos?

Și cum vorbeau ei, așa, liniștit, se aude dinspre colț, cu forță, cuvântul „Blamabil”. A fost de-ajuns să se mute dialogul.

- Bravo, coană! Nu poți să te abții. Ne-ai jignit...

- Eu?! V-a jignit natura. Că v-a făcut!

- Femeie! Doamnă! Din două, una: ori urăști toată lumea, ori nu iubești pe nimeni.

La această replică, se ridicară toți de pe unde se așezaseră. Văzând fotoliul gol, Mihail se îndreaptă către el. Are timp, în „drum”, să împartă alte foi. Să citească fiecare.

În mișcare, se adresa

tuturor:

- Eroare. Nu e vorba de cât iubește sau urăște o femeia oarecare. Priviți atent! N-o iubește nimeni. Priviți, dragii mei, așa arată un om părăsit!!! Fără să remarce cât erau de surprinși cei patru de „admirabila ieșire”, continuă: „Mi-e dor de liniște. Când spui muzică, spui liniște... dacă e neliniștită, te tulbură, e clasică...”. V-ați prins?

În stilul lui Gabriel, Vasile trânteste un „Mă laaaași?”, în timp ce Gabriel, în stilul Venerei, exclamă: „Alta, acu!”.

Venera, consecventă cu ea însăși, depistează placid cauza: „Bietul copil, i-e foame!”.

Dezlănțuit, Mihail învârte mâna dreaptă deasupra capului și-i „amenință” belicos din fotoliu: „Fac poezie oricând! Auzi - «Uneori nimic nu e mai bun ca un termos cu ceai cald» sau «cu ceai cald la drum». Ei? Ce spuneți?” - se umflă-n pene.

- Cafea, răspunde sec Ecaterina.
- Poftim?
- Cafea. Am spus. Nu suport ceaiul!

- Ești cu capu', doamnă? - intervine Gabriel.

- Ei, na, toți suntem. Uneori mi-e dor de lucrurile esențiale...

- Vai de mine,coniță. Se poate? Am toate esențele pe mine. Pardon, la mine. Uite aici! - se maimuțărește, ca de pe un podium, îți place? Ofertă, nu glumă!

Vasile conchide cu fermitate:

- Să nu dai în plâns de-atâta dor, iar tu să nu se sufoci în esențe.

Intervenția lui n-are efect. Ecaterina turuie ceva din care s-a înțeles „Blamabil”, Gabriel replică - „așa sunt eu «amabil»” și trece la „atac”: *Cum te cheamă, de fapt, doamnă, pardon, coniță?*

- Numele meu este numele unei localități. Strămoșii mei au înființat-o...

- Măi, să fie! Bănuiam eu ceva. Nu eram sigur. Dar acum că ai recunoscut, ... mi-e milă...

- Vai, de neconceput...

- Vezi, coană? De-aia n-ai copii - probleme de concepție! Să nu te plângi!

- Ești impertinent. Indubitabil impertinent.

- Hai sictir!

Dialogul agresiv trebuie oprit cumva. Intervin cei doi mai în vârstă, Vasile fiind, totuși, mai puțin convingător ca Venera:

- Gata, mamă. Ce v-a apucat? Iar scandal? Tot scandal? Mereu scandal... scandal și iar scandal... Bine că aici doar se tachinează. Nu mă bate nimeni. Nici nu mi vine să cred! Și nici nu pute a bodegă. Doamne, cât m-am săturat! Să plec din casa pentru care am muncit... Să sforăie porcu' în voie... Doamne, iartă-mă! Iau câțiva covrigi în pungă, pentru vremuri grele. Merg la una, la alta. Acu', zicea că e prezentare de ceva, nu știu ce produse... Dacă aș fi avut un copil, alta ar fi fost situația... Aveam un rost. Răsturnam lumea pentru el. Așa, mergem mai departe cu ce avem. Adică nimic. Nici măcar griji. Nimic. Nu știu unde am nimerit, dar ăștia sunt tot o apă și-un pământ. Iese tristețea din ei ca dintr-o conductă sparta. Numai poetul, dragul de el, ca orice poet, e curat. Are sufletul limpede. El nu știe decât să dăruiască frumusețe. Și atât. Și cum se mai supără! Exact ca un copil. Cum pierde servieta, cum o caută.

Cum ne pune el să citim poezii! Da' eu ce să-nțeleg? Doamne, dă-i sănătate! Poezia pe care mi-a dat-o e cea mai frumoasă din câte există. N-am s-o uit multă vreme. Se numește „Bucurie”! Ce vorbe simple. Ce lumină. N-am fost de mult atât de senină. Păcat că vă certați! Și ce păcat că n-o înțeleg!

Mihail, neatent la tot ce a spus Venera, dar, confortabil așezat în fotoliu, continuă, ca și cum ar fi un bătrân ajuns la „concluzii” super înțelepte:

- Oamenii ar trebui să arate ca o apă limpede. Așa ar trebui, ca o apă limpede. Ce-i dai unui străin care bate la ușa ta? Apă chioară.

- Greșit! Pâine și apă, zice repede Gabriel, urmat de replica Ecaterinei: „Greșit! Pâine și sare”.

- Aiurea! Vin. Și bei și tu cu el. Până când vă faceți mângă, completează Vasile triumfător.

Gabriel ridică mâinile ca la hora satului pe vremuri și fredonează strâmbând melodia și textul: „Îi dau haina de pe mine sau covrigul din poșetă”. Cu degetele către Venera, așteaptă o replică, oricare. Liniște. Și poate să audă, astfel, dialogul dintre Vasile și Ecaterina, fiind din ce

În ce mai interesat. De fapt, se prelinge foarte aproape de ei și se uită când la unul, când la altul, furându-le cuvintele. Nepricepând de la început despre ce e vorba, la un moment dat, se concentrează și-l aude pe Vasile:

- Știi ce, doamnă? Cam văd care-i treaba cu dumneata. Ești în derivă. Ca toți cei de aici. Vorba poetului, „catedrale pe apă”. Ne duce valul. Ne-a adus într-o zonă aflată în balans, ca și noi. O clădire care a primit „aviz” să mai trăiască puțin, ca și noi. O casă cu destinația schimbată, ca și noi. Fiecare a crezut că vine la ceva și s-a trezit, ca să spun așa, pe alături. Ar fi trebuit să venim aici când locul era funcțional. Și ce-am găsit aici? O ruină, o femeie părăsită, cam snoabă, dar o să-i treacă, o gospodină cam bătută de bărbat, un vagabond cam flămând și un poet care mai crede că va atinge țărnul.

M-am tot gândit la noi. Tu ești prima care are nevoie de ajutor, pentru că nu mai ai nimic. Hai cu mine. Lasă-i pe prăpădiții din „lumea ta”, care te judecă după fațadă. Am apartament mare. Eu stau într-o singura cameră cu muribunda mea. Cât o mai duce-o... Restul,

liber. Stai cât vrei. Până te pui pe picioare cu banii. Ce zici?

Surprinsă, Ecaterina dă să spună ceva de genul „Ar fi o ieșire din impasul existențial...”, dar nu termină ideea pentru că aude distinct:

- Soro, ești contaminată... aici e vorba despre patologie.... O să-l termini pe bietul om cu limbajul tău prețios și inutil. Ai de-a face cu doi! Solidaritate masculină. Vin cu voi - sări Gabriel.

- Ce să faci? Speli rufele? Ștergi praful de pe noi? Asta-i bună!

- Întâi, voi avea grijă de pacientă - soția domnului. Specializat. Științific. Sunt asistent medical, aflat, vorba lui, până în acest moment, în derivă. Am promis, mi-am promis că mă las de meserie, după accident. A fost mai mult decât puteam să duc.

M-am simțit depășit și m-am retras. Văzându-vă pe toți, mi-am dat seama că nu pot exista fără un rost pe lume. O menire. Asta știu să fac, asta voi face. Revin cu picioarele pe pământ. Cineva trebuie să ajute lumea!

- Bravo, mamă, s-a auzit, de foarte aproape,

Venera. Să mergi pe pământ, nu pe apă. Că nu ai puterea Lui. Să hotărăști... Pardon. Își dădu seama că e un subiect delicat. Cine știe câte „cuvinte grele” primise când o luase pe panta „credinței”.

- Deci vom fi trei persoane valide, concluzionează Vasile doct. Cine face mâncare? Menaj? E o problemă. Eu mă satur cu o salată. Cu un ou. Tu, cu un ceai. Da' băiatu'? Trebuie să mănânce bine. El va munci, nu?

- Să meargă și doamna cu covrigii, zise repede Ecaterina, țopăind de nerăbdare și dând din mâini ca o fetiță care tocmai a văzut păpușa preferată. Sigur se pricepe la sarmale. Și la alte chestii tradiționale. La gătit și la îngrijit, vreau să spun.

- Dragă, până aici. Nu-mi face nimeni program, zise vehement Venera. Și chiar dacă ar fi să merg, aș merge dacă m-ar invita proprietarul de bună voie. Oricum, n-aș merge fără poet. Nu pot să-l las. Ce se face fără mine? El e curat. Nu vezi că avem nevoie unii de alții? Trebuie să-l ascultăm, să-l iubim... Să-i cumpărăm hârtie... ce spun eu hârtie, caiete, că, uite cum pierde foile... Când se uită la mine cu ochii ăia blânzi, frumoși și triști ca un cuțu fidel... nu pot să-l las.

Surprinzătorul discurs e urmat de un „Daaaaa...” pe trei voci.

Întorcându-se către Vasile, Gabriel pare că-l ceartă: „Ai zis că ai loc destul? Te-ai plâns că ești singur?”. Acesta nici nu are de gând să se opună. Apucă doar să spună ceva din care s-ar fi înțeles că „cine se aseamănă se-adună”, urmat de un „haidеți, haidеți, să ne găsim sensul”.

Parcă trezită din somn, Ecaterina întreabă pe un ton aproape agresiv:

- Da' nu l-ai găsit până acum?
- Nu. N-avea cum. Era singur. Ca tine, ca mine,

zice poetul.

Nimeni nu s-ar fi așteptat din partea lui la o astfel de replică.

- Hai acasă. E cazul să plecăm.

Deodată se aude un „nu” tunător. Iar Mihail!

- Nu plecăm nicăieri, până nu-mi spuneți cum vă cheamă. Cum ne vom striga unii pe alții? Cum să stai în aceeași casă cu necunoscuți?

Nu mai contează ordinea în care își spun numele. Se aude clar: Sile, Gabi, Cati, Vera și Mișu. Se aud în

cadență pași vioi care duc către curte, apoi în stradă, trecând, cum altfel, prin dreptul oglinzii pătate, care, în lipsa luminii, le reflectă doar umbrele, ușor deformate, fantomatice.

Strada, oglinda și frunza, un univers în care auzi, vezi și simți viața umbrelor. Dacă ești destul de atent, vezi dincolo de umbre. Dar ce?

Oglinda pătată pare să fie pământ și cer la un loc. Uneori.

Mai departe, inventează tu! Sau nu știi prea multe despre traiul în comun?

II. NORII NECESARI

Fotoliul din pădure

Urcă spre turnul meu de fildeș, dragă cititorule, și întreabă-te: ai putea vreodată să te închipui Șeherezada? Cum ar fi ca fiecare zi a vieții tale să pară că ar fi ultima și cea mai minunată?

Această poveste simplă, care s-ar putea numi „Jilțul”, trebuie văzută. Spun văzută, pentru că asta e cazul să faci

și tu. Să vezi. Știu că te-ai învățat să ascuți, te-ai obișnuit cu „ochi străini”, dar, de această dată, adună-te și VEZI!

Ce vezi? Un fotoliu pe o pajiște verde. Dacă ești cumva romantic, citește „de smarald”. Fotoliul respiră într-un cerc cu diametrul de zece metri. De ce zece? Sună bine. Are prestanță. Impune. Dincolo de acest spațiu, să-i zicem „sacru”, stau de veghe, cumiți, brazii, cu tot dumnezeiescul lor natural (iarbă, ferigi, pietre). E de prisos să-ți spun că pajiștea, mă rog, „poiana”, se află la o oarecare altitudine. Cum să te apuci să visezi, așa, fără o minimă „regie”? Un mic efort, vă rog! Aromele se simt. Aduc a copilărie. Nu cea cu prăjituri, gogoși sau chiftele. Cea cu gutuie, mentă, rozmarin. Cea cu libertatea de a alerga pe câmp, atins de vânt, ocolit de praf. Cea în care ai fost, pentru o scurtă vreme, rege.

Obosit de urcuș, omul de la oraș (“de oraș”) ajunge pe platoul fotoliului. Nu-l vede imediat, ocupat fiind să se aplece spre pantofii de firmă, încălțați pentru prima oară. Botezul ascensiunii! Oasele îl anunță deja că se află într-o aventură nepotrivită. Respirația sacadată prefigurează viitoare interdicții. Are vârsta la care ar fi

trebuit să aleagă. Ce? Bifurcația vieții? Răscrucea? Părul amintește jalnic de fostele bucle blonde. Nasul și-a pierdut fermitatea și trage în jos. Obrajii, gâtul, ce să mai vorbim, știți foarte bine cum se lichefiază declinul. Pumnii strânși spasmodic demonstrează că e, totuși, capabil de o „revoltă”.

Până la urmă, revolta este motivul „evadării” în natură.

Ridicându-se cu ajutorul mâinilor prudent proptite pe genunchi, vede fotoliul. În opinia sa, unul obișnuit, confortabil, încăpător, vechi. Arcurile nu i se văd, se bănuiesc doar prin țesătura pătată. Un fotoliu cu spătar înalt, de șef. De șef gras, pentru că unul pipiriu s-ar fi simțit dominat. Mobilier greu, de preț, la vremea lui.

Fără vreo ezitare, se așază pe fotoliu și se lasă inundat de „o stare de bine”. Privește brazii de basm din preajmă, mulțumit că sunt frumoși, drepți, înalți. Ca o strajă vie. Dă puțin din picioare, cât să trezească iarba și se gândește că ar fi bine să se descalțe. Zis și făcut! Desculț, se simte puternic și liber. Ridică mâinile către cer și-i trece prin cap că ar fi bună o măsuță de cafea în dreapta sa. Chiar că ar fi bună o cafea la măsuță. Aromată. Cu caimac.

Doamne, zice, aproape cu voce umilă, dai și tu o cafea? Clipește mirat. În prelungirea mâinii sale, e măsuța din lemn lustruit, având ca trofeu o ceașcă albă, cu

farfuriuță dreptunghiulară, cât să ai loc și de câțiva biscuiți. Aromă de cafea e copleșitoare, astfel încât renunță să se mai mire sau să pună câteva întrebări, ca orice om.

Bea din cafea și nu-i trece prin minte să mulțumească. În schimb, gândește că ar fi bună o carte la cafea. Să citească ceva, așa, ca în concediu.

Nu vă mirați, în clipa următoare are deja, în mână, o carte; nu prea grea, genul „lejer”, ca un șpriț de vară. Cu ceva idile, cu ceva intrigi, cu părăsiri, regăsiri, ceva să dormi de fericire.

Apare, însă, o problemă: s-a întunecat. Plictisit de „apucăturile” intelectuale nerușinat arătate într-o poiană autentică, soarele s-a retras, obligând cititorul să ceară „lumină”. Se ivește lângă el (nu lângă Dumnezeu) un lampadar comod, cu aprindere „la picior”. Și așa, sportivul ratează ascensiunea.

A citit până după miezul nopții. Mai mult, a îndurat frigul dinaintea zorilor. La un moment dat, visează, totuși, un zid în spate. Să-l apere de vânt.

Și încă trei, să se închidă spațiul pe care îl ocupase cu o zi înainte. Ca tot ce e la comandă, cere ușă, ferestre, verandă și acoperiș, pentru că-l plouă deja. O ploaie deasă, de munte.

Obosit de efort, pentru că trebuie o oarecare concentrare să formulezi cererile într-o logică dictată de

„util”, adoarme. Și-n vis, pleacă la munte, la iarbă verde, urcă și urcă spre vârful muntelui, să se elibereze, să pască libertatea.

Absida

Omul a căzut fulgerat, la câțiva metri de stația de tramvai, pe trotuarul cu dale de piatră.

În mintea sa, zboară necontrolat gânduri venite din toate direcțiile, de pe toate hotarele. *Lumina cade prin vitralii*, zicea. Vedea culori, dar nu de biserică. Să fie lumina, care se strecura printre frunze? O după-amiază ca oricare alta, gândește tulburat. „Totuși, ceva nu e cum trebuie: e primăvară, dar păsările albe nu se văd pe zăpadă! Păsările negre, pe pământ, cele albastre pe cer, cele verzi sunt deja frunze, așa e dat”.

„Cuvintele sunt grele, amețitoare, un vârtej, un fel de spirală. Nu vor să intre într-o sticlă. Sticla ar urma să aibă etichetă aurie. În fața vitrinei, toți vor să cumpere cuvintele din sticlă. N-au bani?”

S-a „dezbrăcat” încet, încet, de toate cuvintele.

Ultima frântură de gând spunea, îndepărtându-se, că orice mănăstire e o scară... Tăcere...

Doamne, tremur!

Când a căzut, eram la zece metri de el. Un om de vreo 50 de ani, îmbrăcat în haine curate, cu verighetă, fără vreun bagaj. Vânzătoarea de la magazinul de parfumuri a ajuns prima lângă el și l-a ținut de cap, să nu cumva să se lovească de asfalt. S-a zbătut de câteva ori. Un tânăr, angajat la o firmă din apropiere, l-a apucat de mâini și l-a întors într-o parte, fixându-l cu putere de asfalt. Fata abia mai putea să-i țină capul, de emoție. Mâinile îi tremurau. Avea unghiile mari, ascuțite, vopsite cu sidef de diferite culori. Părul lung, negru, strâns în coadă simplă, te făcea să-i vezi doar ochii speriați. Între timp, îl implora pe cel aflat la pământ să nu plece. Tânărul se uita lung la mine. M-am apropiat, am întins mâinile spre cel căzut și le-am spus să nu se sperie că are hemoragie internă. Băiatul crezuse că e o criză de epilepsie. Din gură îi curgea sânge. Sângele celui căzut purifica asfaltul. Ochii se tulburau lent, privirea nu se mai fixa, era acoperită de ceață, era clar că pleacă dintre noi.

Am rugat o persoană din dreapta mea să sune la 112. Am văzut că duce telefonul la ureche și mi-am întors privirea către cel de jos. În momentul acela, m-am agățat de mâinile lui și nu l-am lăsat să se îndepărteze. Îl chemam cu toată puterea. Vedeam cum cei doi care îl țineau mă privesc atent. Le-am spus insistent să nu se sperie. De fapt, nu l-am atins fizic. Mâinile mele erau întinse către el. Am văzut cum ceața ochilor își schimbă nuanța, cum i se limpezește privirea spre albastru. Cum tresare, ca un oftat. Am rugat-o pe tânără să nu-i lase capul din mâini. Abia mai putea. Era înțepenită de spaimă.

Fata simțise că, sub ochii ei, viața lui plecase deja din corp. Se auzea salvarea. A început din nou să vorbească: „aha, v-ați revenit, nu e nimic grav, ați leșinat puțin, nu e nimic grav, vine doctorul acum, nu e nimic grav, suntem cu dumneavoastră”.

Cât timp l-am privit, am simțit că suntem trei oameni cu gândurile împletite. Luptam, fără să ne fi propus, pentru Viață. În jurul nostru era un cerc vrăjit. Când au apărut cei de la salvare, am văzut că nu eram singuri. Cei din jur tăceau. Trusa de

intervenție, targa, dialogul cu pacientul (*Suferiți de epilepsie? Nu.*) Ne era aproape clar că fusese infarct.

În dreapta mea era o femeie tânără, dolofană, cu ochi de măslină, ten de pâine coaptă și fusta amplă. Plângea chinuit. Îi curgeau lacrimile cum n-am văzut vreodată. N-a scos un cuvânt. Un suspin. Plângea și atât. Împietrită. Era suferința în stare pură.

Salvarea s-a dus! Pe asfalt, o pată de sânge atrăgea atenția că se întâmplase ceva. Ne-am îndreptat tăcuți la ale noastre. M-am simțit prietenă cu salvatul, salvatorii și martorii. Am întâlnit trei îngeri. Sau regi. Apărători ai Vieții. Doamne, cum putea să plângă femeia aceea cu fața de pâine coaptă!

Piața de pe casă

Piața avea tot ce-i trebuie: precupeți, marfă, clienți, pierde-vară, cerșetori, gardieni. Printre tarabe, te mișcai cu greu. Geamalda, văduva lui Trică Geamald, fost tâmplar

În cartier, mort de inimă rea la demolare, călca prudent pe dalele gri, uzate. Din loc în loc, un smoc de iarbă sfidător amintea că nu calci pe pământ. Un pas pe iarbă, unul pe ciment, simbioză aproape ciudată. Pentru unii, doar o trecere!

Cu privirea strălucind ca de febră, croia „alei” printre mesele cu cartofi și ardei gras, până la fructe, înapoi la flori, ocolind vitrinele cu brânzeturi și borș. Părea că se învârtește fără noimă printre tarabele acoperite cu plastic transparent, foșnind a vechi. Dădea din cap, ca și cum ar spune „*bună dimineața*”, mulțumită de ce vedea. Ce vedea doar ea! Privea uneori dalele spălate cu spumă „industrială”, de parcă ar fi scotocit dincolo de ele. În pământ, unde ar fi putut rămâne un copac al ei, o floare, poarta grădinii, zăvorul. Vorbea încet, șoptea din când în când, ca pentru sine: „*s-au dus, toate au rămas jos!*”. Și mai privea o dată la stânga, înspre tabloul electric îngrădit precar lângă trotuarul de la nord. „*Cred că acolo trăia Hector*”, murmură,

adresându-se când umbrelor, când propriului gând.

Ce câine bun! În cușca lui se ascundeau copiii când se jucau. El stătea ca un rege în fața cuștii și nu

lăsa bunicile să se apropie, să nu-i vadă pe cei mici. Vezi dumneata, se juca și el cu ei! *Ce câine bun! Doi erau mai năzdrăvani. Se urcau pe Hector strigând ca la curse: Dii, dii, diii! Au ajuns mari. Pe la Primărie. Ția de au aprobat demolarea caselor de pe strada veche. După aceea, au propus să ducă molozul în vale, să o umple și să facă o piață. Au fost felicitați pentru idee. Au luat primă. I-a pomenit și ziarul orașului. A fost demult, dar când trec pe la zarzavaturi, parcă pun mâna pe cărămida de la soba mare. Când vine primăvara, ies din bloc, vin în piață și parcă aș da puțin cu sapa la flori. Vin la piață ca la cimitir. Aș aprinde și o lumânare la mormântul casei părintești, dacă nu mi-ar fi rușine de lume. Tinerii nu știu. Au venit din alte părți. Le e utilă piața. Nu se mai duc departe, la târgul de la margine. Au de toate. Și restaurant. Și gogoșerie. Cred că sub gogoșerie era fântâna săpată de bunici. Stătea o mătă pe ghizdul fântânii. Mereu o alungam. Parcă râdea de noi. Ei, am avut o casă. E chiar sub piață". Așa bombănea Geamalda în legea ei, dând din cap, în sus și în jos, a lehamite. Și pleca.*

Perdeaua cu trandafiri

Copiii se jucau zgomotos, ca în fiecare zi, stârnind nori de praf în „bătătura” largă. Intrau chiar și în curtea găinilor. Ce zarvă! Fugeau câinii îngroziți de bețele războinicilor. Se așeza liniștea abia când săreau gardul. Gardurile, că niciun vecin nu a scăpat de asediu. Lângă

ușa casei mici (pentru că exista și casa mare, în care nu intrau decât de sărbători sau când primeau prea multe rude), pe un scăunel din lemn vopsit verde, stătea bunica. Un fel de-a spune „stătea”. N-a stat niciodată. Lucra. Cu iglița (la oraș i se spunea „croșetă”). „Făcea la o perdea” începută din toamnă. Număra niște găuri însemnate pe o coală ruptă dintr-un caiet de matematică (de la mijloc, să fie mare) și trăgea de ața albă, pusă într-o oală de pământ, arsă și crăpată „pe burtă”, legată la gură cu tifon. Prin tifon, făcuse o gaură și trăsesese firul. Să nu se murdărească ghemul. Lucra și privea din când în când către poartă. Nu venea nimeni. Se răriseră. Bine că aduceau copiii în vacanță. Mai trăia curtea. *Le-o fi greu la oraș*, se gândea. *Lasă, că tăiem porcul! Să-i vezi cum vin! La tot satul e așa. Ne rărim, ne rărim! Una, două, trei... Na, că iar am greșit!* Ofta și deșira. Mâna se mișca nefiresc, doar din încheietură. Croșeta era legată cu tifon înfășurat cât să o țină între degetul mare și arătător. Degetele erau înțepenite, diforme, aproape inutile. Nu apucau. Erau acum terminația-gheară a mâinii care muncise toată viața din greu. Legănase șapte copii. N-

au trăit toți. *Pe vremuri*, filosofa în gândul ei, se murea „*mai din nimica*” O răceală, o durere de burtă, un picior rupt de călcătură de car. Lucra și bomănea în legea ei până se întuneca. Mai zicea din când în când, fără convingere, „ce stai aici, du-te la copii și aleargă cu ei”.

Țin minte foarte bine mâinile bunicii. Și modelul perdelei: trandafiri, râuri de trandafiri.

Lucra la o perdea de toamna până primăvara, către Paști. Într-o vacanță, am văzut patru perdele în camera bună din casa mare. Filtrau lumina aruncând umbre vii pe peretele vâruit. Chiar și pe tavan. Se vedeau frumos „ochiurile” goale din jurul florilor. Frunzele erau acolo. Perdelele albe au stat la locul lor.

Am crescut și am uitat de ele vreo 40 de ani. Nu mi-a trecut prin cap să întreb unde au ajuns. La cinci ani de la moartea bunicii, nora sa (văduvă din tinerețe) s-a măritat. O vizitam în fiecare an la noua sa casă. Cu un an înainte de a muri, mi-a dat perdelele cu trandafiri, să le am amintire de la bunica mea. Le ținuse împachetate în pânză veche, de casă, cu levănțică și busuioc. Le-am luat. Mai mult decât atât, le-am pus la geam. Să se bucure de lumină. Când le privesc, văd tot neamul, miros levănțica și busuiocul copilăriei. Așa suntem noi, bunicii de azi, copiii de ieri.

Castelul

A fost odată ca niciodată când aveam un castel. Până pe la șapte ani. Să nu credeți că nu știam cât de valoros este. Îl priveam ore întregi. Mai ales când toți ai casei dormeau. Sau munceau. Văzut din față, stătea solemn, gri-albastru șters și roșu-cărămidă. Nemișcat! Așa mi-l amintesc. Nici

apa din șanțul de apărare nu curgea. Lucea în dreptul turnurilor. Niciodată altundeva. În fața castelului, erau doi brazi. Unul în stânga, cu ramuri sărace, altul, în dreapta, stufos și verde smarald. Nu se apropia nimeni de poartă, așa că nu erau paznici cu lănci și scuturi. Nu erau oameni în castel. La ferestrele mici, niște ochi goi, fără speranță, nu se arăta vreun chip. Pe turnul din stânga se vedea un steag ca și cum ar fi fost ușor împins de vânt, dar nici el nu se mișca. Nu puteam să-mi dau seama dacă avea vreo stemă. Nu știu ce culori avea steagul. Era castelul meu și atât. Și cu steagul meu.

Când s-a născut fiul unchiului meu, mi-am luat gândul de la castel. Exista de-acum un moștenitor de drept, vă dați seama!

Nu știu dacă el a dat atenție vreodată proprietății. Era prea ocupat să se joace. Castelul a mai stat o perioadă între cărți, apoi, pânza (făcută sul și băgată într-un ciorap de mătase) a dispărut într-un dulap sau s-a pierdut în vreunul dintre multele sertare din camera de sus.

Singurul tablou pictat în ulei, pe pânză tratată, opera unchiului meu, s-a pierdut! Chiar și eu uitasem de el. Țin minte doar că nu avea umbre. Singurele elemente „vitale” erau cele două pete de alb pe apă, puse exact unde nu era nevoie de ele.

Tablou fără adâncime. Toate erau „în față”. Frumos castel! În fond, era primul pe care îl vedeam, fără să-l văd. Am privit toate castelele care mi-au ieșit apoi în cale, „în comparație”. La un moment dat, am avut senzația că-l văd. Citeam un roman cavaleresc. Un conte a sărit din turn, cu un copil în brațe. În fuga calului, salvatorul se uita din când în când în urmă. Vedeu castelul pe care îl văzuse și pictorul. Vedeu castelul nostru!

Plimbare

Unele case au ferestre noi, puse de nepoți sau de fii, însă duhul casei nu vede prin ele. Sunt ochelari de orbi! Zidurile cad încet, de la un anotimp la altul. Cele „crăpate” sunt îmbrăcate în mușama albastră cu fluturi. Mai țin o iarnă!

Jghebul din care se adăpau caii arată ca un coșciug

pentru fântâna fără roată. Dudul e uscat. Cana ruginită atârână inutilă de o creangă. În jur, tăcere.

Lumină de început de toamnă. Caldă. Plină. Vie. Ziua Crucii! Pe uliță, bătrâni în cârje. Tăcere.

Prin curți, viile sălbăticate au frunze mai multe decât oricând.

Mâna stăpânului nu a mai tăiat coarda neroditoare. Cele mai multe vii își fac de cap - explozie de verde și moarte blândă.

Bătrânii așteaptă un semn de la copiii lor și tac. Au telefoane noi în buzunare, care tac. Dacă nu sună, se simt vinovați că nu știu „să umble” cu ele. Totul e mut.

Cimitirul e mai mare decât satul. Oamenii s-au tot „mutat” la margine. Vede oricine: pe zidul dinspre drum al caselor, fotografiile decolorate și benzile din pânză neagră sunt mai multe. Tot mai multe. Curând vom avea noi „atracții turistice” - sate locuite de tablouri mortuare.

Confesiune călătore

Veneam cu trenul către casă. Către orașul de la Dunăre, în care am simțit totdeauna punctele cardinale. Doar acolo știam că în dreapta mea stă Sudul, dacă privesc în aval. Oriunde m-aș fi dus, eram dezorientată. Nu și acolo. Cu Dunărea sub palmă, ca un ac de busolă.

Mă uitam cum zbura câmpia, ascultam metalul izbit ritmic de alt metal. Trenul își vedea de drum, eu visam. Mă întorceam de la examenul de admitere la facultate. Intrasem. Știam că ar fi trebuit să mă bucur. Așteptam să ajung acasă, să le spun „ce am făcut”, să se adune toate neamurile, să stăm la masă. Aveam nevoie să simt că n-am dezamăgit. Eram studentă!

Pe banchetă, cu fața în direcția de mers, zâmbea unui vis nevăzut un bărbat de vreo 45-50 de ani. Stătea rezemat în cotul stâng, care „scăpa” din când în când de pe masa cât o jumătate de etajeră a vagonului. Avea privirea pierdută undeva. Cămașa albă era transpirată. Părul ondulat, lunguț pentru epoca aceea, se plimba liber pe jumătate de frunte.

M-a întrebat unde merg, dacă am terminat liceul, subiecte înscrise în logica deplasării cu trenul pe distanțe mari. Eram doar noi în compartimentul de clasa a II-a. I-am spus că „luasem” la facultate, la filologie. Atât i-a trebuit! A început să recite Eminescu. Se oprea doar să spună ce mare bucurie i-a prilejuit o poezie sau alta. A vorbit despre proză, despre articolele publicate, despre tot ce se putea numi arta eminesciană. Nu picanterii biografice, nu date privind evoluția poetului, mediile de formare sau influența. Nu l-a comparat cu nimeni. Nici n-a punctat ce mare a fost. Mi-a spus doar ce a iubit mai mult la poetul român. A°a se referea la Eminescu: poetul român. Am aflat, printre altele, că necunoscutul era din Serbia. Avea în buzunarul de la piept o fotografie a poetului. Acest domn sârb mi-a arătat atunci, în 1976, că știm prea puțin despre valoarea noastră națională, că-l iubim prea puțin pe Eminescu. Aflasem despre Eminescu doar ce prevedea programa școlară și ce învășasem la meditațiile pentru admiterea în facultate.

Acum, la peste 40 de ani de la întâmplare, constat că °tiu mai mult, dar puțin în comparație cu autodidactul din Serbia. Motorul cunoașterii lui era iubirea. Nu

recunoștea valoarea vreunui alt poet. Vedea, simțea, trăia doar în universul poeziilor pe care le memorase, nu-mi imaginez cum. Era vorbitor de limba română. O învățase temeinic, pentru a-l înțelege pe Eminescu „până la capăt”. Nu-i păsa de opiniile critice ale nimănui. El iubea poezia care-l făcea fericit. Și o transmitea verbal, mi-a mărturisit, ori de câte ori avea ocazia, așa cum a făcut și în tren. Fusese invitat la o conferință economică în București. Lucra la Hidrocentrală, pe malul celălalt. Mi-a vorbit despre Eminescu patru ore. Aproape tot drumul.

Cum m-am simțit, nu pot să spun. Niciodată nu m-am văzut mai neajutorată decât atunci. Omul acesta știa tot ce ar fi trebuit să știm noi, creatorii lui Eminescu. Nu puteam să nu mă întreb de ce profesorii nu insistaseră pe lectură. Așteptările de atunci erau mari. Speram să „recuperez” în facultate. Să intru fără reticențe în lumea creată de Eminescu, să-l înțeleg cât mai mult, să-l iubesc, să pot spune viitorilor mei elevi măcar un sfert din ce auzisem în tren de la tovarășul meu de drum. La terminarea facultății, toți aveam aripi. În trei luni de muncă, deja ni s-au micșorat.

Mi-am amintit de sârbul din tren pentru că e anul Eminescu. Despre Eminescu ar trebui să vorbim ca într-un templu. Neatinși de ipocrizie. Cuvintele să aibă rezonanță. Cunoașterea să meargă spre artistic. Nimic critic. Nicio analiză care să pună în valoare vorbitorul ocazional, în detrimentul cunoașterii „verbului” și gândului scriitorului-ziarist de geniu. E centenar. Unirea. Aș vrea să aud cuvintele lui Eminescu despre țară. Actori mari, din care mai avem câțiva, să spună la radio și televiziuni, pe toate posturile, dacă se poate, cuvintele lui Eminescu. Atât. Despre Eminescu nu se poate vorbi în proiecte, pe bani deblocați ocazional.

Un sârb, odată, demult, îl iubea exemplar. Am văzut în omul acela serios cititorul perfect, receptorul ideal. În rest, superficialitate.

III. TRANZITORII

1. POETUL

Poeții, dragii mei, sunt aproape oameni. Există câteva mici particularități despre care nu știu dacă este bine să vorbim. Cei mai mulți se cred CREATORI. Se amăgesc. Rămân la stadiul de observatori. E mai de bun simț. Nelezant. Nu tulbură ordinea universului, să zicem. De fapt, nu tulbură pe nimeni. Sunt, la rândul lor, netulburați. Și nu e nimic rău în asta. La câți poeți am ajuns pe cap de locuitor, vă dați seama ce efecte ar avea inflația?

Modul lor de lucru diferă. Au, totuși, câteva puncte comune:

- distorsionează realitatea, ca să atragă atenția asupra „aurei” lor. Le reușește aproape totdeauna;
- scriu pentru a fi lăudați, nu neapărat citiți. Asta nu le prea reușește;
- pornesc timid, dar capătă tupeu. Totdeauna.

Vedeți dumneavoastră, prieteni, poetul vorbește întâi și-ntâi cu el. Și ce ecou! Cu el copil, cu el adolescent, cu el îndrăgostit, persecutat de șefi, neînțeleș de confrăți. Nu bătrân. Evită cuvântul. Ce nu-i convine, e „apoetic”. Și așa,

poetul democrat, adică pe stil nou, ajunge să vorbească și cu obiec

tele, la temperatura creației. Cel mai des, cu cărțile.

Apoi, cu autorii lor. Cu cei mai buni, dacă se poate.

Ei, și ce dacă sunt morți? Nu-i nimic. Închină ode, se „identifică” și dorm liniștiți pe grămăjoara lor de valoare. Apoi, căpătând curaj, vorbesc, mă rog, se adresează amărâtelor și bulversatelor elemente ale naturii. Nu intrăm în amănunte. Flori, pomi, văi, dealuri, munți, râuri, mare. Chiar și un ocean, deși nu toți l-au perceput fizic.

După ce epuizează discuțiile subsumate, evident, iubirii,

se odihnesc. Vedeți dumneavoastră, iubirea chinuită

devine artă cel mai adesea. Nu

orice latură a ei, ci preponderent două: împreunarea și

dezpreunarea. Vai, ce poezie rezultă din părăsiri! Tone

de lacrimi. Ce să mai spun? - vocația nefericirii devine

maximă. Pentru toți. Mai ales pentru doamne. Știți câte

obiecte de îmbrăcăminte poate mirosi o poetă privind,

evident, la lună și la stele?

Sunt și poeți ambițioși care se detașează de ceilalți

și „vorbesc” la nivel înalt. Foarte înalt. Se adresează

Demiurgului, fără intermediar. Relația avansează. Stau la

masă. La un pahar de socată. Mai privesc un meci în care

norii negri sunt învinși de cei albi și rezultă de aici norișori

gri... Tot felul de discuții. Mare lucru comunicarea! Partea proastă e că poetul n-are măsură. Mă refer la relația lui cu un interlocutor. Acel interlocutor. După ce e luat, de bine, de rău, în seamă, i se pare că e egal cu Creatorul. Sau mai mult, că ar putea crea o lume mai bună. O fi bine? N-o fi bine? Unii se învață minte. Cu greu. Alții rămân așa, vorbind...

2. OSPĂTĂRIȚA

Dragii mei, ați privit vreodată atent, dar atent, ospătărițele? Mă rog, chelnerițele. Câți fac diferența între una și alta? Ați văzut ce zâmbet au? Câtă răbdare? Cum ascultă ele fără să se enerveze toate platitudinile sau ofensele? De la cine? De la „domni” bețivi. Pardon, persoane euforice. E

o diferență.

Cum „plimbă” ele comanda. Cum știu ele că tu comentezi bombănind: „Ce durează atâta?”. Cum se străduiesc să umple golul dintre momentele de

„acalmie”. Timp în care le „fuge” mintea la lecțiile copilului, la mama bolnavă, la rate, la vecini, la mașina de spălat etc., etc. ... Cum privesc ele ceasul de aur al clientului și știu că nu vor primi bacșiș. Cum observă cămașa roasă la guler a altui client și știu că acela va lăsa 50%...

Bune fete! Femei frumoase pe care le „apucă” pensia în picioare. Alergând printre mese. Cu sandale comode. Sau papuci. Cu varice. Cu zâmbetul profesional ca o amprentă în ADN. Vara, la grădină. Iarna, în salon. Adună pahare, duc și aduc farfuri, scutură fețe de masă. La stăpân. La doi stăpâni. Câți sunt recunoscători mâinii care le pune o farfurie în față? Campioane olimpice ale rezistenței.

- Poftă bună! Mai poftiți pe la noi!

3. PIȘCOTARUL

Ați auzit vreodată de „pișcotar”? E totdeauna prezent la vernisaje, lansări de carte, tăieri de panglici, comemorări. Un om trist, care se arată interesat de discurs, indiferent în ce limbă ar fi, cu gândul și cu ochii la masa laterală, unde cineva „de-al casei” pune, cât se poate

de atractiv, dar și discret, fursecuri, pateuri, cornulețe, suc și, după posibilități, alte lichide. Sunt pahare de plastic, șervețele care despart farfuriile de plastic (să se ia ușor). Le evaluează „din ochi”. Masă. Nu contează cu ce. la cuvântul, discret, doar la „suc” și doar dacă e vreun ascultător necunoscut. Pișcotarul este prieten cu aproape toți. Le spune „maestrul”, „domnul” sau „nea”. Are amintiri de la multe evenimente. E expert. Califică, laudă sau critică, în funcție de „masă”. Are totdeauna „în sertar” ceva mult mai bun „decât ce se vede astăzi”, face aluzii la prietenii cu celebritățile. Din păcate, n-are noroc. Nu-l place cutare sau cutare critic. I se închid porțile sau ușile, n-are destui bani să le deschidă. Texte neverificabile și reverificabile. Se referă din când în când la situații ipotetice, lăsând să se înțeleagă riscul la care se expune („ce-ar fi dacă ar spune adevărul” despre ceva, orice). Apoi se îndepărtează demn, cu un aer superior, de multe ori înaintea apropiaților gazdei. la câteva numere de telefon pe manșeta unor ziare distribuite gratuit. Face cu mâna, adresându-se unor persoane inexistente din fundul sălii, promite sonor că va fi prezent la următoarea manifestare și chiar pleacă, Slavă Domnului!

Pișcotarul găsește totdeauna vinovați pentru situația precară în care se află. Nu e dreptate pe lume! Valorile sunt sufocate de impostură! Spre ce ne îndreptăm! *Eu ca eu*, zice compătimitor arătând spre părul alb, *dar tineretul ce va face?*

4. REGIZORUL

Mare regie în preajma noastră. Și multă. Ați cunoscut vreun regizor? Eu, da. În timp ce lucrează, e șef absolut.

Cum face, cum nu face, convinge. O fi ușor, o fi greu? Nici nu mai contează. Filmează (dă indicații) o femeie în fața unei perdele. *Semiprofil*. Imediat apare imaginea unui bărbat în fața unei perdele. Următoarea imagine - stropi de ploaie în apă, alta - pescăruși ridicându-se deasupra apei, suprafața apei din ce în ce mai învolburată... și gata emoția! Le apucă plânsul imediat pe anumite spectatoare, care au priceput că „s-a rupt lanțul de iubire”. Spectatorii emancipați explică (nu că le-ar cere-o cineva) filozofic/filosofic secvența de geniu. Cei cu înclinații spre pictură se extaziază la „culori”. Filozofii (cei mai mulți, amatori) rețin ideea de „zbor”, care, în combinație cu „apa”, relevă clar. Nu contează ce, dar clar.

S-a gândit cineva ce greu e să îți cont de tipologia spectatorului? Cât e de dificil să transmiți emoție artistică pe palier, cu aceleași mijloace? Știe cineva cât poate fi de important modelul perdelei din spatele femeii? Lipsa vreunui model în cazul celuilalt personaj?

Dacă vedeți un film în care mestecenii se rotesc până amețesc, știți de unde este regizorul. Dacă vedeți un comisar împușcat, care moare greu, greu de tot și vorbește mult, știți cine e regizorul. Dacă vedeți luptători cu săbiuțe sau bețe artistice zburând deasupra coroanelor unor arbori superbi, mai mult baletând decât luptând, știți ce fel de film este. Regizorul este de neînlocuit.

Nu sunteți voi regizorii propriei voastre vieți? Sunteți mulțumiți? Sunteți buni la balet? Știți cum
5 5 5 5 *5
se termină filmul?

5. TRISTUL DE EXPRESIE

Prieteni, ce voi spune acum nu se poate considera chiar o conferință. Nu întrunește calitățile. E mai mult o confesiune, cu atât mai tristă, cu cât nu are nimeni nevoie de ea. Puteți să o ascultați, sau nu. Oricum nu veți pricepe

ce mă „bântuie” de fapt. În concluzie, nu va conta ce spun, atâta vreme cât nu e în concordanță cu așteptările dumneavoastră. Cei mai mulți dintre auditori, autori de diverse scrieri, caută în tot ce citesc sau aud „profilul psihologic”. Am observat, cu tristețe, că poeții și prozatorii actuali nu văd în artă altceva decât terapie: căutarea unei fericiri aproape nesimțite, exfolierea minusurilor unei existențe cu multe „rateuri”. În nefericirea lor, limitată de altfel, nu depistează decât „autobiografia”. Chiar se supără dacă îți permiți să scrii contemplativ sau analitic, folosind „cultura literară” și imaginația.

Vreau să scriu despre marile teme: iubirea - ura, trădarea - fidelitatea, viața - moartea... Despre familie, prietenie, bucurie, tristețe. Despre multe altele, de fiecare zi. Este ceva ce nu știți deja? Știu cumva ceva original, prea puțin cunoscut despre toate acestea? Am o privire de ansamblu, o abordare nouă, utilă? Oare? Pot stăpâni sau manevra lejer simbolurile majore? Are cineva nevoie de o perspectivă modificată, transpusă, a ceea ce se scrisese cu mult înainte? De fapt, orice aș face, nu pot evita etichetele, etichetările, căutarea elementelor autobiografice, concluzii că am sau nu pe cineva... Se va

ajunge, firesc, la teza, atestată deja în mediile pendinte de „boema capitalei”, că o femeie scrie din plictiseală, de prea mult timp liber, deci, caută o releție. Un bărbat scrie pentru că e „bun”, are acasă o soție care a încetat să-și mai pună probleme și vine la evenimente literare, doar, doar „o pica ceva”. Altfel, cu ce s-ar mai lăuda în fața confrăților? Chiar și cei mai deștepți dintre participanții la astfel de manifestări se „scapă” uneori și spun: „asta are bărbat, ce caută aici?”. Foarte rar pune cineva problema nevoii de exprimare artistică, a conștiinței că poți scrie bine, a motivului real: destinul. Evident, cei de față sunt atrași doar de valorile artistice, de valențele artei, însetați de frumos! Și nu numai. Mulți stau sub umbrela de aur și glorie a celebrităților.

S-ar putea crede că această stare de lucruri nu poate genera decât stagnare. O fi greșit, n-o fi? Câți scriitori s-au ridicat în ultimii treizeci de ani? Câți s-au deprins cu „nea”, „puștiule” sau „bătrâne”? A apărut vreun curent literar care să poată concura în plan local, măcar? Poate. Eu știu câte ceva, dar nu pot afirma „în concret”, pentru că nu vreau să supăr „marea masă”. Atât de dispersată e lumea literară, că a ajuns o pâclă de praf și naftalină. Vizibilitatea scăzută

va persista până după prima ploaie serioasă. Asta, pentru că sunt optimistă.

IV. VIAȚA DIN AGENDĂ

Adela se așeza în fiecare zi la masa de scris. Aiurea, masă! Stătea pe o pernă, în balcon. Avea în față un scaun vechi, scorjot, pe care punea cu grijă o agendă. Cam veche. Și ea, și agenda. Ai fi crezut că e inutilă (și ea, și agenda), dar, nu! Agenda avea în ea viața femeii. Ce spun eu „avea”? Era viața femeii. Ce femeie? Adela. Nu se maturizase. Din păcate, pentru ea. Fiecare moarte din preajma sa era ca o experiență inversă. Ceea ce pe cei mai mulți i-ar fi maturizat, pe ea o întorcea către copilărie. În dorința de a păstra vie imaginea celor „duși”, a început să-și dorească să-i viseze. Să-i mai vadă! Așa a apărut teama că cei dragi vor veni în vis, iar ea, proasta de ea, ar putea uita. Măsura, poate sugerată de vecina de la care lua lumânări și tămâie (și colivă, uneori), a constatat în „achiziționarea” acelei agende de care nu s-a mai despărțit de câțiva ani.

A mutat patul în așa fel încât să nu aibă în față fereastra la trezire. Îi intrase în cap că visele „fug” dacă dai cu ochii de lumină. Și dormea. Cât putea. Era activitatea ei de bază. Uneori visa. De cele mai multe ori uita. Să vezi

plâns, să vezi ceartă! Nu se mai pieptăna. Nici nu se mai spăla, uneori, drept pedeapsă. Abia dacă mai vorbea cu un avocat plătit de părinții ei cu mulți ani în urmă (să aibă grijă să nu ducă „vreo lipsă”).

Astfel, dragă cititorule, femeia-fețiță avea o nemulțumire: visa rar. Scria, bineînțeles, visul. Izolată, sau aproape izolată (mai veneau poștașul din când în când cu „ajutorul”, vecina, avocatul), nu ieșea din casă. Nu mai știa cum arată strada, un copac, o bancă. Nici cerul nu-l privise de câțiva ani buni. Avea câteva vise „scrise” pe care le citea, le tot citea, nu înțelegea nimic, dar nimic și se întrista tot mai mult, fără să facă pe cineva vinovat. Astăzi, ca și ieri, o ia de la capăt cu „descifrarea viselor” Citește, citește, citește! Degeaba! Dar nu renunță. Încă unul, zice, doar unul! Și se apleacă asupra agendei zdrențuite.

1. IANUARIE

Restaurant. O clădire normală, cu parter și etaj. Etajul - terasă cu scară metalică exterioară. Ca o spirală care te duce către ușa cerului. Nu văd stele, dar știu că sunt. În fond, e o seară din acelea în care simți nevoia să te îmbraci cu haine „de ocazie”. Singurele persoane - el și ea. El

bătrân, urât, probabil rău, ea mai tânără cu vreo 10-15 ani, fără chip. Știai dinainte că erau împreună de foarte mult timp. Nu vorbesc. Nici nu se privesc. Hainele trădează origini sociale diferite. Îi privesc de la distanță. De jos în sus. Sunt la parter. Ridic privirea încet, încet de la cele două perechi de pantofi pe care îi am.

Balerini. Încălțări oribile, rupte rău. Mă descalt și urc la cei de pe terasă. Dansează. Evident, nu mă văd. Nu pot să-mi amintesc melodia. Știu doar că e liniștită. Se întorc la masă, fără motiv, fără vlagă. Apatia domină. Regret, deznădejde, e ceva, orice, obligatoriu trist. Femeia se lasă pe spate cu scaunul într-un mod nefiresc. Sfidează gravitația. Are pantaloni negri. Din satin. Bluza, din dantelă albă, haina din velur negru, poșeta plic, neagră. E slabă.

Nefiresc de slabă.

Plec însoțită de bărbatul respingător printr-o curte întunecoasă. Pășesc pe un fel de marmură gri, udă. Ies pe o stradă gri, cu clădiri triste, fără oameni. Brusc mă întorc în curte, după femeie. Prin dreapta mea trece un grup de călugărițe, flancat de soldați călare pe cai foarte mari, gri. Lumina e difuză, apăsătoare. Nu văd clar. Simt agresivitatea. Frica. Frica e umbra care se întinde în spatele nostru. Aerul apăsător vibrează la trecerea soldaților.

Un cal violent se îndreaptă către mine. Călărețul nu pare să-l strunească. Alerg către un parapet de tablă. Gri.

Mă ascund după el. Calul își arăta dinții, dar nu poate să mă vadă sau să mă ajungă. Lângă el mai vin doi. Mai mici. Călăriți de soldați.

Nu știu cum, mă trezesc în stradă. Primisem un plic. Îl am în mână. Îl deschid și, ce să vezi, în el este o bancnotă de 500, veche, foarte valoroasă, în monedă străină. Mă gândesc să o schimb. Rămân privind-o. Strada e luminată ca ziua. Fără trecători. Liniștea nu mai cheamă frica. E pace.

2. DIMINEAȚA

Strada e pavată cu granit. Pietrele, dispuse în arc de cerc, arată odihnitor. Totul pare stabil. Calm. Doar întunericul strică, oarecum, armonia peisajului. Există un singur felinar, un stâlp de vreo trei metri înălțime, cu model interbelic, în mijlocul străzii pustii. Strada prinde viață, se lățește treptat, ajungând la dimensiunea unei piețe. Văd cum se adaugă piatră lângă piatră, fără zgomot, fără să se intensifice lumina. E o umbră tainică, nederanjată de lumina galbenă, care cade pieziș. Parcă e un reflector direcționat către stânga scenei, unde urmează să apară actorul principal. Absența oricărui zgomot dă senzația de

rece. Culoarea, la fel. Strada gri, lumina galben stins, cerul albastru închis. Niciun om. Nicio pisică, nicio pasăre de noapte. Cel mai tăcut pustiu cu putință. Te așteptai să auzi pașii cuiva. Tăcerea devine amenințătoare. Privind în jur, văd garduri metalice, arabescuri și vârfuri ascuțite - antifurt. Două porți imense, mult mai mari decât gardul. O disproporție care îți îndreaptă atenția către

porti, punând în umbră piața, felinarul și cerul. În acest decor tăcut, lumina centrală se rotește către mine și văd întâi o umbră imensă, apoi un leu însoțit de dresor. Cele două siluete sunt la jumătatea distanței dintre mine și felinar. Dau impresia de forță. Inseparabili, leul și silueta înaltă, învelită într-o pelerină de catifea neagră, înaintează către mine. Fața leului arată că e hotărât să mă atace. Agresivitatea animalului e în contradicție cu pasivitatea celui care îl însoțește. Înaintează încet. Fără zgomot. Furia fiarei nu pare să se estompeze. Tăcerea e mai înfri coșătoare decât apariția celor două forțe, care, având lumina în spate, par că-și vor arunca pe mine umbra grea, sufocantă.

Deodată, din spatele meu, apare un animal mai fioros decât leul și dresorul lui tăcut. E o creatură masivă, jumătate taur, jumătate rechin. Coarnele mari, curbate spre interior, ochii fierbinți, felul în care înaintează, cu pași grei, lent, târându-și partea din spate a corpului, trădează forță nemăsurată și intenția de atac. Merge către mine, legănându-se. Pașii grei se simt pe pietre. N-am scăpare. Drumul 88 către poarta salvatoare e blocat de rechinotaur.

În față era alt pericol. Închid ochii și aștept. După câteva clipe, deschid pleoapele: leul și dresorul speriați, alungați de creatura nou venită în piața rece, se îndepărtează.

Ajuns lângă felinar, taurul se întoarce către mine și face o plecăciune, îndoind picioarele din față și lăsând-și capul pe o copită, cu o grație nebănuită.

3. MUZICA

Drumul de ieșire către Timișoara e foarte plictisitor. E ca și cum va trebui să merg pe jos. Am nevoie de pantofi buni, comozi, rezistenți. Știu că trebuie să plec. Nu vreau să iau pe nimeni cu mine, dar, se pare, sunt pregătiți de drum mai mulți membri ai familiei. Familie de necunoscuți. Nu știu cum îi cheamă, de unde vin, ce așteaptă de la mine, ce caută, de fapt. Nici unde vor să ajungă nu știu. Nu am nimic în comun cu locul în care mă aflu.

Oamenii care mă însoțesc nu par să aibă vreo

grijă. Ideea că vor face drumul până la Timișoara nu-i pune pe gânduri. Au mașină. Au șofer. Stau la taclale în casă, prin curte, se bucură de ce-și aduc aminte. Flutură hainuțe cu dantelă și se bucură că au crescut copiii.

În fața casei, lângă scară, e un morman de papuci, pantofi, sandale și ghete. Mă apuc să probez. Cu răbdare. Uit că ar fi trebuit să fiu pe drum. Sunt și celelalte persoane prin preajmă. Nimeni nu se preocupă de ceea ce fac. Stau de vorbă, amical, cu spatele la mine, pe scaune din lemn. Scaunele sunt obiecte de artă. S-ar fi potrivit într-un castel.

Doar eu văd movila de pantofi. Încălțările sunt noi Toate. Îmi atrag atenția niște saboți albi, dar nu-iau. Nu-mi plac pantofii. Nici papucii. Nici ghetele, nici sandalele, nimic. Fredonez o melodie. Nu știu care. Repet în sinea mea că ieșirea către Timișoara e, totuși, plictisitoare. Drum de câmpie. Cânt mai departe: „Ne-a pierdut de pe aripa ei iubirea / Și-am căzut străini pe malul altui timp”...

4. DRUMUL

Căruță trasă de un singur cal. Nu trăsură, căruță. O conduc pe o șosea din oraș. Pomii de pe margine sunt înfloriți ca în filmele japoneze. Parcă plouă cu petale de cireș. De vișin, de măr, de ceva suav... Țin hățurile cu mâna dreaptă și salut trecătorii fluturând ușor brațul stâng. Nu trec alte căruțe pe lângă mine. Nici mașini. Oamenii uimiți privesc cu câtă siguranță conduc atelajul. Zgomotul ritmic al copitelor mă duce cu gândul la filmele cu haiduci. Aștept la semafoare să se facă verde, plec mai departe. Mi se pare normal să merg pe mijlocul bulevardului, fără grijă.

Mă îndrept spre zona comercială și am o problemă: nu pot lăsa căruța în parcare, alături de mașini. Mă tem să nu fugă calul. Sau să nu mi-l fure cineva. E un cal frumos, de culoarea castanelor coapte, înalt, cu coama neagră. Când merg pe bulevard, toate privirile îl urmăresc. Lovește copitele de asfalt, conștient de frumusețea și utilitatea lui. Preocupată de soarta calului și a căruței, nu-mi dau seama că, de fapt, sunt în patul de acasă. Dorm adânc și cineva strigă să mă trezesc. Vorbește atât de tare... Mă ridic, iau poșeta de pe un scaun, răstorn conținutul pe pat. Femeia

din încăpere nu-și arată fața, alege câteva obiecte de pe pat și-mi spune scurt: *răspunde la telefon!* Mă opun, strig că

nu a sunat, că nici n-ar avea cine să sune, că mă deranjează degeaba. Încerc să-mi îndrept gândurile către drumul cu căruța. Vocea îmi răsună clar în minte: „răspunde la telefon!”

Astfel, dragă cititorule, Adela rămâne cu patru repere vitale: „ianuarie”, „dimineața”, „muzica” și „drumul”. Nu că i-ar fi de vreun ajutor! Visele sunt, în continuare, de neînțeles pentru fetița-adult. De ce „ianuarie” cu atâta tristețe? De ce „dimineața” cu atâta frică? De ce „muzica” și un munte de plictiseală? De ce „drumul” și o imensă confuzie? Are cineva o explicație? O altfel de interpretare? Mai caută, mai caută!

Despre autoare

MARIANA DAVID

Născută în 1956, primăvara, într-un oraș de pe malul fluviului, a participat la viața culturală încă de la 12 ani (spectacole, festivaluri, creație literară). A apărut în revistele studentești înainte de 1980, când era pasionată de critica literară. A luat premii pentru creație în concursuri

naționale. A absolvit, pe lângă filologie, cursuri de canto și regie teatru (Școala Populară de Artă). În ultimii cinci ani, a publicat poezie și proză scurtă în mai multe reviste din București și din țară. A apărut alături de alți scriitori contemporani în antologii. Face parte din mai multe cenacluri și este membru fondator al Clubului Artelor „Humlexi”. Din seria „lentilelor”, rețin atenția volumele „Lentila de contrast” (RBA Media, 2015), „Lentila de schimb” (Paco, 2016), „Lentila de rezervă” (Detectiv literar, 2017), „Lentile de colecție” (Mustang, 2018). Membră a Asociației „Cultul Eroilor Regina Maria”, participă la evenimente omagiale sau caritabile.

Cuprins

Pe editor îl strâng hainele criticului.....	5
I. OGLINDA PĂTATĂ	7
II. NORII NECESARI	49
Fotoliul din pădure.....	49
Absida	53
Piața de pe casă.....	57
Perdeaua cu trandafiri	60
Castelul	62
Plimbare.....	65
Confesiuni călătore	66
III. TRANZITORII	71
1. Poetul.....	71
2. Ospătărița	73
3. Pișcotarul.....	75
4. Regizorul	77
5. Tristul de expresie	79
IV VIAȚA DIN AGENDĂ	83
1. Ianuarie	85
2. Dimineața	87
3. Muzica.....	89
4. Drumul	91